

27. Mira on trepitges

Edat

de 4 a 7 anys

Durada

de 40 a 60 minuts

Grup

de 15 a 20 participants

Materials

(per a un grup de 20) 15 fulls de paper, una cartolina de color clar, 5 tovalloles (o 5 trossos de paper d'embalar), mocadors o cintes per tapar els ulls, llapis i colors, cinta adhesiva blanca o guix per marcar

Espai

interior o exterior

Matèries

ciències naturals i socials, llengua, expressió corporal

Conceptes clau

éssers vius, platja, natural/artificial, ús lúdic del mar, deixalles, neteja, higiene, lleure, hàbits

Altres conceptes

degradació d'hàbitats, riscos per a la salut, salut, benestar, espais naturals, implicació personal

Procediments i valors

atenció, classificació, associació, identificació de símbols, orientació, utilització de l'espai, argumentació, coordinació de moviments, imitació; responsabilitat, actuació, apreciació

Objectius

L'activitat pretén ajudar a:

- valorar la platja com a recurs natural d'oci i fruïció
- conèixer els riscos que comporten els residus producte de les activitats humanes acumulats a la platja
- desenvolupar l'hàbit de no abandonar deixalles.

Activitat

Els participants es converteixen en banyistes que s'han de desplaçar des de la seva tovallola fins al mar travessant una platja plena d'obstacles.

Informació

El mar ha exercit sempre una gran influència en la cultura mediterrània. L'ús i gaudi del mar és una constant cultural que s'ha anat modificant al llarg del temps. Però podem dir que actualment, a les nostres terres, existeix una manera molt difosa d'aproximació al mar: es tracta de complir el ritual estiuenc d'«**anar a la platja**».

Els terrenys costaners són limitats, però la demanda és cada vegada més gran. Tots demanem el nostre espai a la platja ja que sabem que resulta beneficiós per al cos i la ment: els banys de mar tenen provats efectes terapèutics, els banys de sol permeten sintetitzar la vitamina D, l'aire del mar ens aporta iode, el contacte amb la natura afavoreix la distensió, etc. Però a més a més podem nedar, passejar per la platja, recollir petxines, construir castells de sorra, bronzejar-nos, pedalar en patí, pescar, jugar a voleibol amb els amics, prendre un refresc que ens calmi la set mentre les onades ens mullen suaument els peus...

Molts altres usos col·lectius de la costa es poden afegir als anteriors. **I també molts abusos:** a l'estiu es dipositen diàriament a les platges gran quantitat de papers, plàstics, ampolles, llaunes, restes de menjar, tacs, puntes de cigarreta, etc.

L'acumulació d'aquests residus implica serioses conseqüències per als ecosistemes costaners i també per als banyistes. El contacte amb la sorra, que és on majoritàriament s'acumulen les deixalles, produeix afeccions dermatològiques provocades per fongs i bacteris, com també freqüents talls i ferides. Els plàstics a l'aigua «despisten» els peixos, que els confonen amb menjar i poden danyar-los. A tots ens resulta desagradable la brutícia a les platges, però no som conscients que la major part l'aportem els mateixos banyistes amb les nostres activitats.

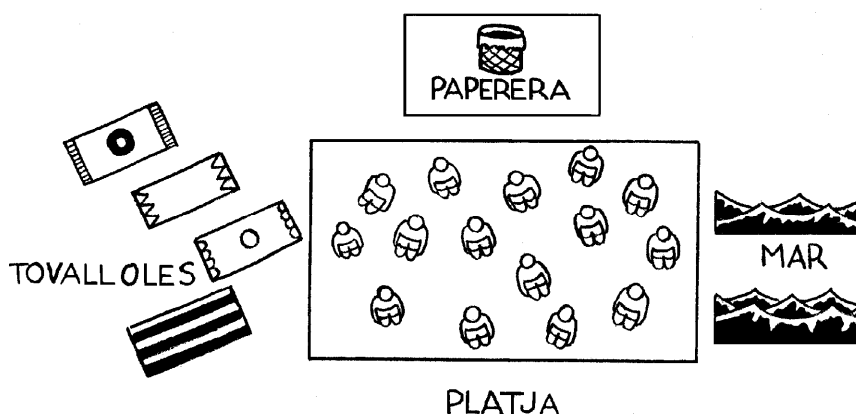
Sabem que existeixen **altres problemes molt importants relacionats amb el deteriorament del litoral:** la urbanització indiscriminada, els abocaments d'aigües brutes, l'acumulació de residus, les mares negres, etc. Aquests exigeixen solucions d'un altre ordre. Però sí que **tenim a l'abast solucionar «petits» problemes** com la profusió de detritus a les platges, les molèsties del soroll i les conseqüències de la massificació, que posen en perill un patrimoni col·lectiu *únic*, la costa, amb ecosistemes d'importància vital i paratges de bellesa extraordinària. **Indubtablement una actitud individual més responsable comportarà beneficis per a la comunitat.**

Desenvolupament pas a pas

Preparació

(Per a un grup de 20 participants)

1. Definiu un **camp de joc** (que representarà la platja) de 4 x 3 m. Un extrem serà el mar, i a l'altre hi haurà 5 tovalloles (poden ser reals o trossos de paper d'embalar).

2. Prepareu un **cartell gran amb el dibuix d'una paperera** i el nom escrit a sota. Pengeu-lo en una cadira i col·loqueu-lo en un lateral del camp de joc.

3. Prepareu 15 cartells (DIN A-4) amb el dibuix i el nom d'objectes variats que podem trobar en una platja, un cartell per a cada objecte. Podeu seleccionar els que considereu més adequats al vostre entorn, combinant-ne de naturals i artificials. Podeu escollir entre els que proposem a continuació, els quals podeu trobar dibuixats a la documentació addicional:

– **objectes naturals**

petxines
estrella de mar
cargol de mar
gavina
cranc
lliri de platja
musclo
alga
«plomes» de calamars

– **objectes artificials**

(deixats a la platja per les persones)
llauna de refresc
pell de taronja
para-sol
ampolla de vidre
ampolla de plàstic
periòdic
envoltori de caramel
mocador de paper
restes d'entrepans
bastonet de xupa-xups
xapa d'ampolla
punta de cigarreta
bossa buida de patates fregides
envoltori de gelat
bossa de plàstic

Desenvolupament de l'activitat

- 1.** Reuniu tots els participants al voltant del director del joc, asseguts a terra, i **proposeu-los parlar sobre la platja**, si els agrada anar-hi, què els agrada fer quan hi són, etc.
- 2.** Pregunteu si **alguna vegada han recollit «coses» de la sorra**: què eren? En funció de les respostes, aneu fent entre tots la reflexió sobre si són **«coses» naturals** (animals i plantes que viuen a la platja o a prop) o si són **«coses» artificials**, dutes per la gent.
- 3.** Posteriorment aneu **mostrant els 15 dibuixos** que tindreu preparats, un per un, a fi que els puguin identificar i **determinar si són naturals o artificials** (deixalles).
- 4.** A continuació, expliqueu que simulareu que sou a la platja i cinc participants seran els banyistes. La resta seran els objectes que es poden trobar a la sorra. **Repartiu els fulls amb els dibuixos donant-ne un a cada jugador-objecte**.
- 5.** Els banyistes hauran de situar-se en una tovallola cada un. Quan se'ls faci una indicació, miraran d'**avançar des de la seva tovallola fins al mar travessant la «platja»**, i caminant poc a poc i amb els ulls tapats. A la platja hi haurà la resta de jugadors asseguts o agenollats a terra, i distribuïts de manera aleatòria per tot el camp de joc que representa la sorra. Els banyistes han d'**avançar procurant no ensopagar amb cap dels «objectes» que hi haurà a la sorra**.

- 6.** Els participants que tinguin full de paper hauran de **mirar si són objectes que hi ha a la platja de manera natural o si són objectes artificials** fruit de l'activitat de les persones i que han estat abandonats a la sorra.
- en el primer cas, quan un banyista ensopegui amb un d'ells en el seu recorregut, el que fa d'objecte s'haurà d'alçar, dir quin objecte representa, explicar que ell forma part de la platja i que per tant s'ha de quedar al mateix lloc on era. El banyista podrà continuar el seu camí cap al mar:
 - si ensopega amb un jugador que representa una deixalla, aquest s'haurà d'alçar, dir quin objecte representa i que la platja no és el lloc on ha de ser. El banyista es traurà la bena dels ulls, li donarà la mà, el traurà de la sorra i el conduirà a la paperera, on el deixarà; el banyista retornarà a la seva tovallola esperant un nou torn per poder-se banyar.
- 7.** Mentre es prepara un banyista, abans de tapar-li els ulls, **els «objectes» que encara romanen en el camp de joc poden modificar la seva col·locació.** El jugador podrà donar un cop d'ull i planificar el seu recorregut. Les deixalles que ja hagin estat retirades de la sorra continuaran a la paperera fins que s'iniciï una nova partida.
- 8. Els banyistes faran el recorregut d'un en un.** Cada banyista se situarà a la seva tovallola i, quan li toqui el torn, el director del joc se li acostarà per col·locar-li la bena als ulls. El director pot també desplaçar-lo a dreta o esquerra perquè el recorregut no es faci sempre pel centre del camp. Quan estigui preparat se li dóna la sortida; ha d'avançar a poc a poc tenint cura que ningú no prengui mal.
- 9. Si un banyista aconsegueix arribar al mar, pot retornar a la seva tovallola i ajeure's a prendre el sol.** Un cop els cinc banyistes aconsegueixin arribar al mar, es podrà començar una altra partida uns altres cinc participants seran banyistes i la resta, «objectes» (naturals o artificials) escampats per la platja.
- 10.** Quan doneu totes les partides per acabades, feu seure els participants còmodament al voltant vostre per **comentar entre tots com ha anat el joc:**
- quan era més fàcil (o més difícil) arribar al mar?
 - quins objectes eren més agradables de trobar i per què?
 - quins problemes podem tenir si trepitgem alguna deixalla de veritat?
 - els objectes naturals que viuen a la platja, quins problemes tenien?
 - què pensen que deu passar si trepitgem realment crancs, lliris de mar, etc., que viuen a les platges?
 - podem evitar que hi hagi deixalles a la sorra? Com?
 - podem evitar destrossar la flora i la fauna de la platja? Com?
 - quins altres inconvenients té que hi hagi deixalles a la platja (encara que no les trepitgem)?

Avaluació

Per estructurar exercicis d'avaluació suggerim que els participants:

- recordin si alguna vegada que han anat a la platja s'han fet mal amb alguna deixalla que hi havia a la sorra. Amb quina?
- esmentin tres éssers vius que normalment viuen a les platges
- expliquin si alguna vegada han dut alguna deixalla cap a alguna paperera de la platja.

Suggeriments

- És recomanable que feu prou partides perquè els jugadors puguin exercir tots els papers del joc, però cal tenir en compte de mantenir el nivell d'atenció.
 - Per a participants a partir de 6 anys.
- A cada partida pot sortir simultàniament més d'un banyista i podeu augmentar la dificultat si els tapeu els ulls abans que es col·loquin els «objectes» en el camp de joc; d'aquesta manera no podran planificar-se prèviament el recorregut.

Extensions

Per als més petits

- Doneu a cada participant un full amb la imatge d'una platja dibuixada (només el mar i la sorra); en cada full constarà el títol: *A la platja m'agrada trobar-hi...* Cada participant disposarà d'un altre full amb tots els objectes que s'utilitzen en l'activitat reproduïts (incloent-hi la paperera i la tovallola). Cadascú ha de decidir què li agradaria trobar a la platja, acolorir-ho, retallar-ho (amb els dits, punxó o tisores, segons l'edat) i enganxar-ho a la «seva platja». Poden afegir dos objectes més que també els agradi trobar en una platja i que no siguin a la llista. Un cop hagin acabat tots, poden fer una exposició dels treballs i una ronda d'explicacions en la qual els autors puguin comentar perquè han posat uns objectes i no uns altres. El director de l'activitat pot aprofitar per fer notar que la platja és el lloc on viuen alguns animals i plantes amb els quals hem de ser respectuosos.

Per a participants de 6 anys en amunt

- Podeu plantejar una sessió de representació mímica. La frase que donarà peu a la representació serà: *A la platja jo puc...* Cada jugador pensarà la manera de representar una activitat que es pugui realitzar a la platja: s'accepten totes les possibilitats, des de nedar fins a menjar-se un plàtan. Prepareu per a cada jugador un full amb tres columnes dibuixades: la primera (més ampla) servirà per anotar les activitats que es vagin representant, i les altres dues serviran per marcar si l'activitat necessita paperera o no, segons si genera o no deixalles; per exemple, si un nen representa l'acció de nedar, a la primera columna s'hi anotarà *nedar*, i es marcarà una creu sota la columna de *sense paperera*. A mesura que es vagin realitzant les representacions, cada participant ha de fer les seves anotacions de manera individual; un cop finalitzades les representacions, cada u efectuarà el recompte individual. A partir d'aquí podeu valorar els resultats entre tots, revisant encerts i errors. Seguidament podeu analitzar quantes activitats diferents han sorgit de totes elles:

- quantes generaven residus
- quines són les més tranquil·les, les que menys poden molestar d'altres banyistes, i quines les que poden ocasionar més molèsties valorant si és possible reduir aquestes molèsties (per exemple, jugar a futbol lluny de les persones que prenen el sol a la vora de l'aigua)
- quines hauríem d'evitar perquè demostren una considerable falta de respecte amb les altres persones o amb el medi natural.